

ระเบียบการมีลูกคนที่ ๒ ออกแล้ว

เมื่อหลายเดือนก่อน ผมได้นำเสนอความคืบหน้าในการผ่อนคลายนโยบาย “ลูกคนที่ ๒” ระลอกใหม่ของรัฐบาลจีน พร้อมแง่มุมทิศทางแนวโน้มและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น มาถึงวันนี้ รัฐบาลกรุงปักกิ่งก็เป็นต้นแบบแห่งแรก ๆ ที่ “รับลูก” ออกระเบียบวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการมีทายาทคนที่ ๒ ของชาวปักกิ่งรุ่นใหม่ วันนี้เรามาดูรายละเอียดของกฎระเบียบดังกล่าวกัน ...

เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ รัฐบาลกรุงปักกิ่งได้ผ่อนคลายนโยบายการวางแผนครอบครัว โดยออกระเบียบวิธีปฏิบัติสำหรับการมีลูกคนที่ ๒ ของคู่แต่งงานที่คนใดคนหนึ่งเป็น “ลูกคนเดียว” ทั้งนี้ โดยมีเงื่อนไขสำคัญที่กำหนดให้ฝ่ายหญิงต้องมีอายุอย่างน้อย ๒๘ ปีหรือลูกคนแรกต้องมีอายุ ๔ ปีขึ้นไป จึงจะมีลูกคนที่ ๒ ได้

ในเรื่องนี้ นายเก็ง หยู่เถียน (Geng Yutian) รองประธานคณะกรรมการวางแผนครอบครัวและสุขภาพ (Health and Family Planning Commission) แห่งกรุงปักกิ่ง กล่าวว่า “การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความจำเป็นเพื่อต่อสู้กับปัญหาสังคมคนแก่ ... อัตราการเกิดของผู้ที่อยู่อาศัยถาวรในกรุงปักกิ่งอยู่ที่ประมาณร้อยละ ๑ มาเป็นเวลา ๑๘ ปีแล้ว ซึ่งต่ำกว่าอัตราเฉลี่ยของประเทศซึ่งอยู่ที่ร้อยละ ๑.๕-๑.๖ หากนับแต่ปี ๒๕๔๓ อัตราดังกล่าวก็นับว่าต่ำกว่าร้อยละ ๑ เสียอีก ซึ่งเป็นสถิติต่ำสุดอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน และหากนโยบายการวางแผนครอบครัวยังคงไม่เปลี่ยนแปลง อัตราดังกล่าวก็จะลดลงต่อไป” ซึ่งคาดว่าจะส่งผลเสียต่อภาคส่วนเศรษฐกิจอื่นอย่างกว้างขวาง

ทั้งนี้ จากสถิติสำมะโนประชากรกรุงปักกิ่งหรือ “ฮูไค่ว” (Hukou) พบว่า นับแต่ปี ๒๕๕๓

สัดส่วนของคนในวัยทำงานของปักกิ่งได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไปก็มีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ ๒๐ ของจำนวนชาวปักกิ่งโดยรวม ซึ่งหากไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายดังกล่าว ก็คาดว่าปักกิ่งกำลังเดินสู่การเป็นสังคมคนแก่ และประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงาน และการชะลอตัวของกำลังซื้อโดยลำดับ

คณะกรรมการการวางแผนครอบครัวฯ ยังประเมินว่า ผลจากนโยบายดังกล่าวน่าจะทำให้ปักกิ่งมีเด็กเกิดใหม่เพิ่มขึ้นปีละ ๔๐,๐๐๐-๕๐,๐๐๐ คน ซึ่งในเรื่องนี้ นายหวัง เตอหลิน (Wang Delin) รองประธานคณะกรรมการด้านกฎหมาย (Legislative Affairs Committee) ภายใต้สมัชชาประชาชนแห่งกรุง

ปักกิ่งเห็นว่า “ถึงเวลาแล้วที่กรุงปักกิ่งต้องเร่งปรับปรุงโรงพยาบาล โรงเรียนอนุบาล และโรงเรียนระดับประถมศึกษา รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เพื่อเตรียมรองรับการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ในอนาคต”

ปัจจุบัน โรงพยาบาล ๑๒๗ แห่งทั่วกรุงปักกิ่งมีเตียงคลอดรวมทั้งสิ้น ๔,๔๖๖ เตียง สามารถให้บริการคลอดลูกได้ราว ๒๖๐,๐๐๐ คนต่อปี ซึ่งในเชิงปริมาณแล้วนับว่ามากเพียงพอสำหรับการให้บริการพื้นฐานที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต แต่คนไข้จำนวนมากซึ่งมีฐานะดีขึ้นนิยมเลือกที่ไปใช้บริการโรงพยาบาลที่มีคุณภาพดี ทำให้เกิดการกระจุกตัวของอุปสงค์ แคมชาวจีนยังถือว่าปีนี้เป็น “ปีม้าทอง” ซึ่งเป็นมงคล ทำให้คาดว่าเงินจะมีอัตราการมีลูกเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๓๐ จากปีที่ผ่านมา ส่งผลให้โรงพยาบาลเหล่านั้นจะไม่สามารถให้บริการได้อย่างเพียงพอ การกระจายคนไข้ไปยังโรงพยาบาลอื่น ๆ จึงเป็นเรื่องจำเป็น ซึ่งวิธีการที่ดีก็คือ การปรับปรุงบริการของโรงพยาบาลระดับรองให้ดีขึ้น

ขณะที่การควบคุมจำนวนประชากรที่อาศัยในกรุงปักกิ่งยังถือเป็นเรื่องเร่งด่วน เพื่อลดแรงกดดันของสภาพปัญหาที่มีอยู่และอาจเกิดขึ้นในเมืองใหญ่อย่างปักกิ่งในอนาคต จึงยังไม่อาจกำหนดได้ว่าการออกกฎระเบียบเพื่ออนุญาตให้ชาวปักกิ่งมีลูกได้ ๒ คนอย่างเสรีจะเกิดขึ้นเมื่อใด ขณะเดียวกัน คณะกรรมการด้านกฎหมายฯ ยังอยู่ระหว่างการแก้ไขกฎระเบียบเพื่อสนับสนุนการมีลูกของประชากรบางกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้สูงอายุที่มีลูกเพียงคนเดียว และคู่สามีภรรยาที่สูญเสียลูกตั้งแต่เยาว์วัย

ทั้งนี้ นับแต่เดือนธันวาคม ๒๕๕๖ รัฐบาลโดยคณะกรรมการวางแผนและสุขภาพแห่งชาติได้

เห็นชอบให้เงินอุดหนุนมาตรฐานแก่คู่สามีภรรยาที่สูญเสียลูกตั้งแต่เยาว์วัยเดือนละ ๓๔๐ หยวนต่อคน คณะกรรมการวางแผนครอบครัวฯ ยังมีแนวคิดที่จะเพิ่มเงินอุดหนุนมาตรฐานแก่คนกลุ่มหลังนี้ในอัตราที่สูงกว่าอัตราเฉลี่ยของประเทศ และอยู่ระหว่างการพิจารณาปรับปรุงเงื่อนไขข้อกำหนดสำหรับกลุ่มผู้สูงอายุที่มีลูกเพียงคนเดียว

นอกจากกรุงปักกิ่งแล้ว รัฐบาลระดับมณฑลหลายแห่งในจีน อาทิ นครเทียนจิน และมณฑลเจ้อเจียง เจียงซี และอันฮุยก็เริ่มทยอยปรับนโยบายการวางแผนครอบครัวใหม่ในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ขณะที่เขตปกครองตนเองกวางสี มณฑลหูเป่ย์ และเจียงซูก็ประกาศจะผ่อนคลายนโยบายดังกล่าวในเดือนมีนาคม ตามมาด้วยมณฑลหูหนานและชิงไฮ้ และนครเซี่ยงไฮ้ภายในช่วงครึ่งปีแรก

อนึ่ง การผ่อนคลายนโยบายดังกล่าวนับเป็นการสานต่อการผ่อนคลายนโยบายลูกคนเดียว ครั้งใหม่เพื่อคลี่คลายปัญหา “สังคมคนแก่” ที่ประชากรจีนโดยรวมมีอายุเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว หลังจากที่รัฐบาลจีนกำหนดใช้นโยบายลูกคนเดียวมาเป็นเวลาราว ๓๐ ปี และได้ผ่อนคลายนโยบายลูกคนเดียวระลอกแรกกำหนดให้คู่แต่งงานที่เป็นลูกคนเดียว

ของครอบครัวเมื่อปี ๒๕๔๖ แต่การออกกฎระเบียบมารองรับตามนโยบายดังกล่าวที่ไม่เปิดเสรีมากเท่าที่ควรนี้ ได้นำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์ในหมู่ชาวจีนกันอย่างกว้างขวาง หลายคนเห็นว่า รัฐบาลไม่จริงจังในการให้ ประชาชนมีลูกสองคน เพราะพยายามกำหนดเงื่อนไขมากมาย

ความท้าทายประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ แนวคิดและพฤติกรรมของคนรุ่นใหม่จีนที่อาศัยอยู่ใน เมืองใหญ่อย่างกรุงปักกิ่งจำนวนมากไม่พร้อมจะมีลูกคนที่ ๒ กำลังขยายวงกว้างขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากแรงกดดัน ด้านการทำงานและการเงินที่มีอยู่สูงมากในปัจจุบัน เหล่านี้อาจส่งผลให้การผ่อนคลายนโยบายดังกล่าวไม่ สัมฤทธิ์ผลอย่างแท้จริง ผมจึงเชื่อว่า รัฐบาลจีนจะยังคงต้องจับตามองผลจากการดำเนินนโยบายนี้และการ เปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรมของชาวจีน รวมทั้งผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพปัจจัยแวดล้อมอื่น อย่างใกล้ชิดต่อไป เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนมาตรการรองรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์และไม่ส่งผลเสียต่อ โครงสร้างประชากรและเป้าหมายด้านเศรษฐกิจและด้านอื่น ๆ ในระยะยาว

แต่ที่แน่ๆ ก็คือ อุปสงค์ในสินค้าเด็กทารกและวัยรุ่นของจีนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเมืองใหญ่จะ เพิ่มขึ้นตาม “เบบี้บูม” ครั้งใหม่ของจีนอย่างแน่นอน ผมจึงอยากเชิญชวนให้ผู้ประกอบการไทยที่เกี่ยวข้องให้ ความสนใจและอย่าได้ปล่อยให้โอกาสทางธุรกิจอันมหาศาลนี้หลุดมือไปกันนะครับ ...

รวบรวมและเรียบเรียงโดย

ดร. ไพจิตร วิบูลย์ธนสาร

อัครราชทูต (ฝ่ายการพาณิชย์)

สำนักงานพาณิชย์ในต่างประเทศ ณ กรุงปักกิ่ง

๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗